

რას მოუტანს ახალი ჰესები საქართველოს?

geworld.ge/ge/რას-მოუტანს-ახალი-ჰესები

March 29, 2018

რამდენიმე წელია, აქტიურად მსჯელობენ, საჭიროა თუ არა საქართველოში ახალი ჰესების აშენება. არადა, საქართველო ელექტროენერჯის ნაწილს კვლავ იმპორტის მეშვეობით იღებს.

პანკისის ხეობაში, მდინარე ალაზანზე, მესამე ჰესის, “ხადორი 3”-ის, მშენებლობა დაიწყო. პროექტის მიხედვით, ჰესის ნაგებობა სოფელ ბირკიანიდან რამდენიმე ათეულ მეტრში უნდა ააშენოს კომპანია “ალაზანი ენერჯიმ”. ამ კომპანიის წარმომადგენლის განცხადებით, “ხადორი 3”-ის მშენებლობა 2019 წლის დეკემბრამდე უნდა დასრულდეს.

ბირკიანის მოსახლეობა დასახლებულ პუნქტთან ასე ახლოს ჰესის აშენებას კატეგორიულად ეწინააღმდეგება და რამდენიმე საპროტესტო აქცია გამართა. პანკისის მოსახლეობა მოსალოდნელ ეკოლოგიურ საფრთხეებზე საუბრობს.

“მდინარე ალაზანს ამხელა მიწებში რომ მოაქცევინ, შეიძლება ჭაში სასმელი წყალიც დაგვინყდეს. ალაზნის წყლით საზრდოობს ჩვენი სოფელი და, ალაზანი რომ აღარ იქნება, ჭაც დაშრება. ამ საფრთხეების თავიდან აცილებას რით აპირებენ?! ხალხი წინააღმდეგია და კიდევ ერთი ჰესის აშენებას არ დაუშვებთ”, _ განუცხადა პანკისის სათემო რადიოს ბირკიანში მცხოვრებმა ვახტანგ ფარეულიძემ.

საპროტესტო გამოსვლები გრძელდება სვანეთშიც. მოსახლეობა ამჯერად “მესტია-ჭალაჰესის” მშენებლობის შეჩერებას მოითხოვს. გეგმის მიხედვით, 50-მეგავატიანი ჰესის სამშენებლო სამუშაოები წლის ბოლოს უნდა დასრულდეს. ადგილობრივები კი შიშობენ, რომ ენერგეტიკული ობიექტი ეკოლოგიურ მდგომარეობას გააუარესებს და ღვარცოფულ პროცესებს გაააქტიურებს. “ნენსკრა ჰესის” პროექტი კვლავ დაპირისპირების მიზეზია. მშენებელი იტალიური კომპანია “ნენსკრა ჰიდროს” საქმიანობით უკმაყოფილო ადგილობრივმა მოსახლემ პროტესტი ცეცხლსასროლი იარაღის გამოყენებით გამოთქვა. ის კომპანიის მიერ ადგილობრივებისთვის დასაქმებაზე მიცემული პირობის შეუსრულებლობას აპროტესტებდა. ჭუბერის მოსახლეობის განცხადებით, დღემდე ელოდებიან სამუშაო ადგილებს, რისი პირობაც მათ პროექტის განხორციელებამდე მიიღეს.

“ეს არის, უბრალოდ, ბიზნესინტერესები. ეკოლოგიურად რა შედეგს მიიღებენ, ამაზე ნაკლებად ფიქრობენ”

ვინ არის დაინტერესებული საქართველოში ჰესების მშენებლობით? _ ამ საკითხზე “საქართველო და მსოფლიოს” ეკონომიკის საკითხების ექსპერტი დემურ გიორხელიძე ესაუბრება.

_ საქართველოს ენერგეტიკული განვითარების კონცეფცია საღად მოაზროვნე ხალხმა ჯერ კიდევ 2012 წელს შეიმუშავა. შემდეგ ხელისუფლება დაადგა სხვა პოლიტიკას, რომელსაც ლობირებს გარკვეული ჯგუფი ადამიანებისა. ეს ყველაფერი მიბმული არ არის საქართველოს ეკონომიკის განვითარებასთან. ეს არის, უბრალოდ, ბიზნესინტერესები. ეკოლოგიურად რა შედეგს მიიღებენ, ნაკლებად ფიქრობენ, იმიტომ, რომ გადანაცვებილებს დღეს იღებენ და 10-20 წლის შემდეგ რა მოხდება, ამ ხალხს აღარ მოეკითხება. ყოველ შემთხვევაში, ასე ფიქრობდნენ ენერგეტიკის სამინისტროში, რომელიც, ძალიან კარგია, რომ გააუქმეს. თუმცა, ამ სფეროში, ძირითადად, იგივე ხალხი დარჩა, ხალხი, რომელიც ამბობს, რომ ალტერნატიული მზის ენერჯია და ქარის ენერჯია კი არის კარგი, მაგრამ ჰესები უკეთესიაო. ენერგეტიკა უნდა განვითარდეს, ჰესები უნდა აშენდეს, მაგრამ ეს პროცესი საქართველოს ეკონომიკასთან უნდა იყოს მიბმული. რაც შეეხება მოსახლეობის პროტესტსა და აქციებს სვანეთსა და პანკისში, შეიძლება მონინაალმდევე მხარე მართავდეს, მაგრამ იმ ადამიანებმა, რომლებიც ამას ლობირებენ, კარგად იციან, რომ პროტესტი ჰესების წინააღმდეგ ყოველთვის დაიძლევა.

“ჰიდრორესურსები არა იაფი, არამედ ენერჯიის ყველაზე ძვირი წყაროა საქართველოში”

არასამთავრობო ორგანიზაცია “მწვანე ალტერნატივის” წარმომადგენელი დათო ჭიპაშვილი ამბობს, რომ ორი წლის წინათ ენერგეტიკის სამინისტროს მიერ ჰიდროელექტროსადგურების აშენებაზე აქცენტის გაკეთება არასწორი მიდგომა იყო. მესტიაში მშენებარე დიდი ჰიდროელექტროსადგურ “ნენსკრა ჰესის” მიერ წარმოებული ელექტროენერჯია მთავრობას ძალიან ძვირი დაუჯდება და შედეგად მოსახლეობას ელექტროენერჯიის ტარიფი გაუძვირდება.

– დღემდე კონფიდენციალურია ინფორმაცია “ნენსკრა ჰესის” წარმოებული ელექტროენერჯის ტარიფის შესახებ. რა ფასად მოგვინევს ელექტროენერჯის შესყიდვა?! კომპანიის მიერ გამოქვეყნებულ რეზიუმეში წერია, რომ ელექტროენერჯის ფასი ყოველწლიურად მოიმატებს, რათა კომპანიამ შემოსავალი 7 ამერიკულ ცენტად გარანტირებულად მიიღოს. რაც ნიშნავს იმას, რომ, თუ ეს ჰიდროელექტროსადგური შევიდა ექსპლუატაციაში (2024-2025 წლებში), ამ თანხის გადახდა მოგვინევს დახარჯულ ელექტროენერჯიაში და ეს ფასი წლების განმავლობაში უფრო მოიმატებს. ჩნდება შეკითხვა: გამოიკვლიეს თუ არა, რა გავლენას იქონიებს ეს ჰიდროელექტროსადგური არა მხოლოდ ელექტროენერჯის ფასზე, არამედ, საზოგადოდ, ეკონომიკის განვითარებაზე? როდესაც საუბარია ენერგოდამოუკიდებლობაზე, უნდა გვახსოვდეს, რომ ენერგეტიკა მხოლოდ ელექტროენერჯია არ არის, ელექტროენერჯია ენერგეტიკის მხოლოდ მცირე ნაწილია, დაახლოებით 22% საქართველოს შემთხვევაში.

რაც შეეხება ბუნებრივ აირს, ნავთობს, ნავთობპროდუქტებს, ჩვენ დამოკიდებულნი ვართ მეზობელ ქვეყნებზე. შესაბამისად, უნდა იყოს გაკეთებული ანალიზი, ამდენ ჰესს რომ ვაშენებთ, რის ჩანაცვლებას ვაპირებთ ჰიდროელექტროსადგურების მიერ გამოიმუშავებული ენერჯით. სულ გვესმოდა, რომ ჰიდრორესურსები იაფი ენერჯის წყაროა. არადა, გარანტირებული შესყიდვების მიხედვით, ჰიდრორესურსები არა იაფი, არამედ ენერჯის ყველაზე ძვირი წყაროა საქართველოში.

მოსახლეობის პროტესტი კი გამონწვეულია იმით, რომ საკითხის შეუსწავლელად ხდება მათთან კომუნიკაცია, რომ ამა თუ იმ ადგილას ჰესი უნდა აშენდეს. კითხვაზე – რა სარგებელი მოაქვს ამ ჰესებს სოფლისა და მოსახლეობისთვის? – პასუხები, როგორც წესი, არის ტრაფარეტული. ამ ჰიდროელექტროსადგურებისგან გამონწვეული ზიანი კი გაცილებით დიდი იქნება. სრულიად სვანეთის მოსახლეობა გაერთიანდა და, ერთობლივი გადაწყვეტილებით, არ დაუშვებს ბუნებისთვის დამანგრეველი ინფრატრუქტურების მშენებლობას, მათ შორის, “ნენსკრაჰესის”, “მესტია-ჭალაჰესისა” და სხვების მშენებლობას.

მოამზადა

სოფო კაკაჩიამ